

## **Порядок розслідування нещасних випадків на виробництві**

У разі настання в компанії нещасних випадків, які завдали шкоди робітникам або іншим людям, роботодавець зобов'язаний вжити всіх зусиль для організації неупередженої та повної перевірки обставин таких подій. Нещодавно порядок розслідування нещасних випадків на виробництві зазнав змін. Про те, як відбуватиметься розслідування з липня 2019 року.

## **Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затверджений постановою КМУ від 17.04.2019 № 337 (далі — Порядок).**

Він набув чинності 01.07.2019.

### **Розслідування нещасних випадків 2019**

Новий Порядок розслідування нещасних випадків на виробництві поширюється на:

- усіх юридичних і фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю;
- осіб, які працюють за трудовим, цивільно-правовим договором, на інших підставах, передбачених законом, на підприємствах незалежно від форми власності та господарювання, зокрема в іноземних дипломатичних і консульських установах, інших представництвах нерезидентів, або у фізичних осіб, а також обрані на виборні посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування та в інших органах, фізичних осіб — підприємців, осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, членів фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню від нещасного випадку на інших підставах;
- учнів та студентів навчальних закладів, клінічних ординаторів, аспірантів, докторантів, залучених до будь-яких робіт під час, перед або після занять; під час занять, коли вони набувають професійних навичок; у період проходження виробничої практики (стажування), виконання робіт на підприємствах;
- осіб, яких утримують у виправних закладах та залучають до трудової діяльності на виробництві цих установ або на інших підприємствах за спеціальними договорами.

Зауважимо, що проведення розслідування вимагається щодо всіх категорій нещасних випадків як техногенного, так і природного походження (випадки професійного отруєння, травматизму, поранень, одержання теплового удару, обмороження, потрапляння особи під напругу, ураження блискавкою, одержання ушкодження внаслідок землетрусу, повіні тощо).

### **Першочергові кроки при настанні нещасного випадку на виробництві**

Одразу при виявленні нещасного випадку постраждалий або свідки події повинні повідомити про цей інцидент безпосереднього керівника або іншу особу, відповідальну за охорону праці в компанії. Безпосередній керівник робіт чи інша уповноважена особа підприємства повинен забезпечити надання домедичної допомоги всім потерпілим та негайно повідомити роботодавцю про те, що сталося. Від того наскільки швидко й повно будуть здійснені всі необхідні заходи, залежатиме тяжкість втрат та масштабність наслідків від нещасного випадку.

Також важливо зберегти до прибуття комісії з розслідування (спеціального розслідування) нещасного випадку обстановку на робочому місці, машини, механізми, обладнання такими, якими вони були на момент нещасного випадку.

Зверніть увагу! Це потрібно робити лише у тих випадках, якщо ніщо не загрожує життю та здоров'ю інших працівників і зміна обстановки не призведе до більш тяжких наслідків або порушення виробничих процесів.

### **Робота комісії з розслідування нещасних випадків**

Комісію з розслідування нещасного випадку створюють наказом роботодавця **не пізніше наступного робочого дня** після того, як отримали інформацію про нещасний випадок від безпосереднього керівника робіт, повідомлення від закладу охорони здоров'я, заяву потерпілого, членів його сім'ї чи уповноваженої ним особи. Розслідування нещасного випадку

та/або гострого професійного захворювання (отруєння) комісією підприємства проводиться протягом **п'яти робочих днів** з дня її утворення.

До складу комісії входять:

- керівник (спеціаліст) служби охорони праці або посадова особа, на яку роботодавець поклав функції з охорони праці, — голова;
- представник робочого органу Фонду соціального страхування;
- представник первинної організації профспілки (якщо її немає — уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці);
- інші представники підприємства, посадові особи органів Держпродспоживслужби, ДСНС (у разі потреби та за відповідним погодженням).

Безпосередній керівник потерпілого не може входити до складу комісії з розслідування нещасного випадку.

Порядок проведення розслідування нещасних випадків на виробництві передбачає, що матеріально-технічне та фінансове забезпечення діяльності комісії покладається на роботодавця, який повинен створити всі умови для належної її роботи. Зокрема, він має забезпечити комісію з розслідування:

- приміщенням;
- транспортними засобами;
- засобами зв'язку.

Крім того, роботодавець зобов'язаний організувати друкування, тиражування та оформлення в необхідній кількості матеріалів розслідування, у тому числі акта розслідування хронічного професійного захворювання (отруєння). Комісія підприємства може також розслідувати нещасні випадки, що спричинили тяжкі наслідки, зокрема з можливою інвалідністю потерпілого за умови, що територіальний орган Держпраці надає роботодавцю відповідне письмове доручення протягом наступного робочого дня після отримання повідомлення про нещасний випадок.

### **Комісія зі спеціального розслідування**

Таку комісію створює Держпраці та/або її територіальний орган протягом одного робочого дня після того, як отримали від роботодавця письмове повідомлення про нещасний випадок, або за інформацією з інших джерел — органу досудового розслідування, звернень потерпілого або членів його сім'ї чи уповноваженої ними особи, первинних організацій і територіальних об'єднань профспілок.

Спеціальне розслідування нещасного випадку проводять протягом 15-ти робочих днів.

За потреби провести лабораторні дослідження, експертизи, випробування, отримати відповідні висновки, а також додаткові пояснення від осіб, причетних до нещасного випадку, розслідування можна продовжити до отримання відповідних висновків, матеріалів, відповідей, пояснень тощо.

### **Обов'язки комісії / спеціальної комісії**

Комісія (спеціальна комісія) зобов'язана:

- провести засідання з розслідування нещасного випадку, на якому розглянути інформацію про нещасний випадок, розподілити функції між членами комісії, провести зустріч з потерпілим (членами його сім'ї чи уповноваженою ними особою) та скласти протоколи засідання комісії;
- обстежити місце, де стався нещасний випадок та скласти відповідний протокол, розробити ескіз місця, де стався нещасний випадок і провести фотографування місця настання нещасного випадку;
- одержати письмові пояснення від роботодавця та його представників, посадових осіб, працівників підприємства, потерпілого (якщо це можливо), опитати осіб — свідків нещасного випадку;
- вивчити наявні на підприємстві документи та матеріали стосовно нещасного випадку та у разі потреби надіслати запити до відповідних закладів охорони здоров'я для отримання медичних висновків щодо зв'язку нещасного випадку з впливом на потерпілого небезпечних (шкідливих) виробничих факторів та/або факторів важкості й напруженості трудового процесу;
- визначити вид події, що призвела до нещасного випадку, причини нещасного випадку та обладнання, механізми, транспортні засоби тощо, експлуатація яких призвела до настання нещасного випадку;

- визначити відповідність умов праці та її безпеки вимогам законодавства про охорону праці;
- визначити необхідність проведення лабораторних досліджень, випробувань, технічних розрахунків, експертизи тощо для встановлення причин настання нещасного випадку;
- з'ясувати обставини та причини настання нещасного випадку;
- визначити, пов'язані чи не пов'язані нещасний випадок з виробництвом;
- установити осіб, які допустили порушення вимог нормативно-правових актів з охорони праці;
- розробити план заходів щодо запобігання подібним нещасним випадкам, зокрема пропозиції щодо внесення змін до нормативно-правових актів з охорони праці;
- скласти акти за формою Н-1 у кількості, визначеній рішенням комісії (спеціальної комісії);
- у разі настання групових нещасного випадку скласти акти за формою Н-1 на кожного потерпілого;
- розглянути та підписати примірники актів за формою Н-1;
- у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння), пов'язаного з виробництвом, крім акта за формою Н-1, скласти картку обліку професійного захворювання (отруєння) за формою П-5;
- передати не пізніше наступного робочого дня після підписання актів за формою Н-1 матеріали розслідування та примірники таких актів керівнику підприємства або органу, що утворив комісію (спеціальну комісію), для їх розгляду та затвердження;
- дотримуватися вимог законодавства про інформацію щодо захисту персональних даних потерпілих та інших осіб, які зібрані в межах повноважень комісії (спеціальної комісії) під час проведення розслідування та задокументовані в акті за формою Н-1.

Схожі дії має вчинити комісія при розслідуванні гострого професійного захворювання (отруєння).

#### **Нещасний випадок, пов'язаний із виробництвом**

Обставини, за яких нещасний випадок та/або гостре професійне захворювання (отруєння) визнаються пов'язаними з виробництвом, є:

1) виконання потерпілим трудових обов'язків згідно з внутрішнім трудовим розпорядком підприємства, зокрема у відрядженні (згідно з внутрішнім трудовим розпорядком підприємства, на яке він відряджений);

2) перебування потерпілого на робочому місці, на території підприємства або в іншому місці під час виконання трудових обов'язків чи завдань роботодавця з моменту прибуття на підприємство до відбуття з нього, що фіксується відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства, зокрема в робочий і надурочний час;

3) підготовка до роботи та приведення в порядок після закінчення роботи знарядь виробництва, засобів захисту, одягу, а також здійснення заходів щодо особистої гігієни, пересування працівника з цією метою по території підприємства перед початком роботи та після її закінчення;

4) виконання завдань за письмовим розпорядженням роботодавця в неробочий час, під час відпустки, у вихідні, святкові та неробочі дні;

5) виконання потерпілим дій в інтересах підприємства, де він працює, що не належать до його трудових обов'язків;

6) раптова смерть внаслідок гострої серцево-судинної недостатності, ішемічного інсульту, серцево-судинної недостатності або порушення мозкового кровообігу під час перебування на підземних роботах або після підйому на поверхню, що підтверджено медичним висновком;

7) раптове погіршення стану здоров'я потерпілого, одержання травм або його смерть під час виконання трудових обов'язків внаслідок впливу шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу, що підтверджено медичним висновком, або у разі, коли потерпілий не пройшов обов'язкового медичного огляду відповідно до законодавства, а робота, що виконувалася, протипоказана потерпілому відповідно до медичного висновку;

8) проїзд на роботу чи з роботи на транспортному засобі, що належить підприємству, або на іншому транспортному засобі, наданому роботодавцем відповідно до укладеного договору з іншим підприємством;

9) проїзд згідно з установленим завданням і маршрутом до місця чи з місця відрядження на транспортному засобі, що підтверджується документально та відшкодовується роботодавцем;

10) використання власного транспортного засобу в інтересах підприємства з дозволу або за письмовим дорученням роботодавця (безпосереднього керівника робіт).

Увага! Повний перелік підстав, за яких нещасний випадок та/або гостре професійне захворювання (отруєння) визнаються пов'язаними з виробництвом ви знайдете у Порядку.

Нещасний випадок визнається не пов'язаним із виробництвом у разі вчинення потерпілим кримінального правопорушення, що встановлено обвинувальним вироком суду або постановою (ухвалою) про закриття кримінального провадження за nereабілітуючими підставами; смерті працівника від загального захворювання або самогубства, що підтверджено висновками судово-медичної експертизи та/або відповідною постановою про закриття кримінального провадження.

### **Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві**

Облік нещасних випадків здійснюють:

- підприємства, органи управління та наглядові ради підприємства (у разі їх утворення) — нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань, аварій;
- робочі органи Фонду — усіх нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань, у розслідуванні яких брали участь представники Фонду.

Розслідування та облік нещасних випадків, що сталися з особами, які допущені до роботи без оформлення трудового договору, ведеться роботодавцем, з яким встановлено факт перебування потерпілого у трудових відносинах. Усі нещасні випадки та/або гострі професійні захворювання, аварії, що сталися на виробництві, реєструються у журналі реєстрації нещасних випадків на виробництві.